# CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL DÀMASO RUIZ-JARABO COLOMER

prezentate la 16 ianuarie 2007 [1]

## I — Introducere

1. Recursul a fost formulat împotriva Hotărârii Tribunalului de Primă Instanţă al Comunităţilor Europene din 14 decembrie 2002 [2], prin care a fost respinsă cererea principală de anulare a Deciziei REM 14/01 a Comisiei din 28 iunie 2002 de respingere a solicitării prezentate de Republica Italiană de remitere a anumitor taxe de import datorate de Nordspedizionieri di Danielis Livio & C. Snc, de Livio Danielis şi de Domenico d'Alessandro (denumiţi în continuare, împreună, „Nordspedizionieri şi alţii") [3].

2. Dezbaterea priveşte în special condiţiile cerute pentru recunoaşterea unei „situaţii speciale" în sensul reglementării vamale comunitare, deoarece numai într-o astfel de situaţie se prevede remiterea de taxe de import. Având în vedere data la care au avut loc faptele din acţiunea principală, este necesară analizarea acestora în lumina legislaţiei „confuze" [4] aflate în vigoare înainte de adoptarea Codului vamal comunitar [5].

3. Totodată, litigiul priveşte interpretarea unui tratat bilateral, încheiat între un stat membru, Italia, şi un alt stat, Republica Slovenia, la data respectivă ţară terţă, ceea ce aduce în discuţie problematica legată de competenţa Curţii [6].

1 — Limba originală: spaniola.

2 — Hotărârea Nordspedizionieri di Danielis Livio şi alţii/Comisia (T-332/02, Rec., p. II-4405).

3 — Aceasta era însoţită de o cerere subsidiară prin care se solicita remiterea datoriei vamale privitoare la 8 010 kilograme de tutun manufacturat provenit din străinătate confiscat de autorităţile italiene la 8 aprilie 1992 în depozitul clandestin din Bareggio, cerere la care nu este necesar să ne referim în cuprinsul prezentelor concluzii, fiind lipsită de relevanţă cât priveşte recursul.

4 — Complexitatea acestei reglementări explică cele afirmate de Berr, C. J., „Union douanière", în *Revue trimestrielle de droit européen*, 37 (3), iulie-septembrie 2001, p. 627 şi următoarele, potrivit căruia problemele care se pun în alte domenii, precum uniunea monetară sau coeziunea socială, acţionează ca stimulente mai puternice pentru mintea umană decât pentru tariful vamal sau în privinţa validităţii certificatelor de origine, care au transformat dreptul vamal într-un sector rezervat unui număr restrâns de specialişti.

5 — Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 302, p. 1, Ediţie specială, 02/vol. 5, p. 58).

6 — În acest context, semnalăm că, în hotărârea atacată, Tribunalul nu ridică problema competenţei proprii sau, cel puţin, nu exprimă îndoieli evidente asupra acestui aspect.

## II — Cadrul juridic

### A — *Dreptul comunitar*

4. Pentru soluționarea acestui recurs, este necesară, pe de o parte, examinarea dispozițiilor a căror încălcare este imputată Tribunalului, în totalitate de natură comunitară, și, pe de altă parte, analizarea anumitor prevederi ale unui tratat bilateral privind cooperarea administrativă vamală, încheiat în 1965 între Republica Italiană și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia (denumit în continuare „Acordul de la Belgrad”) [7].

5. Codul vamal comunitar nefiind aplicabil *ratione temporis*, deoarece faptele din acțiunea principală acoperă o perioadă anterioară adoptării acestui text, normele juridice aplicabile se regăsesc dispersate în cadrul diferitor regulamente, ce au aproape întotdeauna un caracter incomplet și care, deși în majoritate abrogate în mod oficial, au păstrat adesea o aplicare deghizată în cuprinsul stufosului conglomerat alcătuit, începând cu anul 1992, de cod.

6. Acesta este, spre exemplu, cazul regimului vamal al tranzitului comunitar, cuprins în Regulamentul (CEE) nr. 222/77 [8], în cadrul căruia articolul 36 alineatul (1) prevede că, în cazul în care se constată, cu ocazia unei operațiuni de tranzit comunitar, că a fost comisă o infracțiune sau o încălcare într-un stat membru determinat, recuperarea taxelor și a altor impuneri eventual exigibile face obiectul urmăririi în acest stat membru, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu actele administrative, fără a aduce atingere exercitării acțiunilor penale.

7. Regulamentul (CEE) nr. 474/90 [9] a introdus un al treilea paragraf în cadrul articolului 36 sus-amintit, pentru stabilirea locului comiterii încălcării în vederea percepерii taxelor și a altor drepturi corespunzătoare, în lipsa oricăror probe cu privire la legalitatea operațiunii de tranzit sau a locului în care s-a produs în mod concret infracțiunea.

7 — Accordo di mutua assistenza amministrativa per la prevenzione e la repressione delle frodi doganali fra la Repubblica Italiana e la Repubblica Socialista Federativa di Jugoslavia, încheiat la Belgrad, la 10 noiembrie 1965, versiunea italiană publicată în *Bollettino ufficiale (Trattati e convenzioni)*, 1967, vol. CIV – nr. 178; legea națională de punere în aplicare a fost publicată în Gazzetta Ufficiale nr.169 din 8 iulie 1967. Aceasta din urmă a intrat în vigoare la 1 februarie 1968.

8 — Regulamentul Consiliului din 13 decembrie 1976 privind tranzitul comunitar (JO L 38, p. 1). Tranzitul extern este reglementat prin articolele 91-97, tranzitul intern prin articolele 163-165 din Codul vamal, însă Regulamentul (CEE) nr. 2726/90 al Consiliului din 17 septembrie 1990 privind tranzitul comunitar (JO L 262, p. 1) înlocuise Regulamentul nr. 222/77; cu toate acestea, întrucât aplicarea sa fusese prelungită până la 1 ianuarie 1993, în temeiul articolului 47 alineatul (1), nu este necesar să se facă trimitere la acesta în prezenta cauză, în care faptele s-au produs înaintea acestei date.

9 — Regulamentul Consiliului din 22 februarie 1990 de modificare, în vederea eliminării depunerii avizului de trecere cu ocazia traversării unei frontiere interne a Comunității, a Regulamentului nr. 222/77 privind tranzitul comunitar (JO L 51, p. 1).

8. Regulamentul (CEE) nr. 1062/87 [10], menit să detalieze şi să simplifice Regulamentul nr. 222/77, a fost modificat, la rândul său, prin Regulamentul (CEE) nr. 1429/90 [11], care a introdus articolul 11a, inclus în titlul Ia, la rubrica „Dispoziţii aplicabile în cazul trimiterilor neprezentate biroului de destinaţie", şi care prevede:

„(1) În cazul în care o trimitere nu a fost prezentată biroului de destinaţie şi locul comiterii infracţiunii sau al încălcării nu poate fi stabilit, biroul de plecare transmite o notificare obligatului principal cât mai curând cu putinţă, cel mai târziu înainte de expirarea celei de a unsprezecea luni de la data înregistrării declaraţiei de tranzit comunitar.

(2) Notificarea prevăzută la alineatul (1) trebuie să cuprindă în special termenul în care poate fi prezentată biroului de plecare dovada legalităţii operaţiunii de tranzit sau a locului unde a fost comisă în concret, într-o măsură considerată satisfăcătoare de autorităţile competente.

Termenul menţionat este de trei luni de la data notificării prevăzute la alineatul (1). La expirarea acestui termen, în cazul în care nu a fost prezentată această dovadă, statul membru competent dispune recuperarea taxelor şi a celorlalte impuneri datorate. […]" [traducere neoficială]

9. Legislaţia vamală comunitară admite deopotrivă rambursarea totală sau parţială a taxelor de import sau de export achitate ori remiterea unei părţi din datoria vamală. Condiţiile necesare pentru acordarea acestei dispense în prezenta cauză sunt reglementate prin articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 1430/79 [12], astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 3069/86 [13], după cum urmează:

„Se poate dispune rambursarea sau remiterea de taxe de import în situaţii speciale, precum cele menţionate în secţiunile A-D, care rezultă din circumstanţe care nu implică înşelăciune sau neglijenţă evidentă din partea persoanei interesate.

[…]" [traducere neoficială]

10 — Regulamentul Comisiei din 27 martie 1987 de adoptare a unor dispoziţii de aplicare şi a unor măsuri de simplificare a regimului tranzitului comunitar (JO L 107, p. 1).

11 — Regulamentul Comisiei din 29 mai de modificare a Regulamentului nr. 1062/87 de adoptare a unor dispoziţii de aplicare şi a unor măsuri de simplificare a regimului tranzitului comunitar (JO L 137, p. 21).

12 — Regulamentul Consiliului din 2 iulie 1979 privind rambursarea sau remiterea taxelor de import sau de export (JO L 175, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 3069/86 al Consiliului din 7 octombrie 1986 (JO L 286, p. 1).

13 — Regulamentul Consiliului din 7 octombrie 1986 de modificare a Regulamentului nr. 1430/79 privind rambursarea sau remiterea taxelor de import sau de export (JO L 286, p. 1).

B — *Acordul de la Belgrad*

10. Urmărind consolidarea cooperării între administrațiile vamale italiene și iugoslave, tratatul se înscrie în rândul actelor similare din perioada respectivă, astfel cum rezultă dintr-o comparație sumară cu acordul încheiat în anul 1967 în acest domeniu între cele șase state membre fondatoare, cunoscut sub denumirea „Convenția de la Roma” [14].

11. După afirmarea obiectivelor primordiale urmărite, mai exact prevenirea, cercetarea și combaterea infracțiunilor (articolul 1), Acordul de la Belgrad definește noțiunea „prevederi vamale” (articolul 2) și impune obligația de menținere a unei strânse colaborări între birourile vamale de la frontiera comună (articolul 3).

12. În vederea soluționării prezentului recurs, sunt relevante prevederile articolului 4 din Acordul de la Belgrad, în cadrul căruia părțile contractante se obligă să exercite o supraveghere specială asupra circulației persoanelor, a mărfurilor și a vehiculelor, considerate suspecte (alineatul 1).

13. Alineatul 2 al articolului 4 din Acordul de la Belgrad reia angajamentul de combatere a contrabandei, prevăzând, la al doilea paragraf, că:

„La cererea [celeilalte părți contractante], se va organiza o supraveghere specială la exportul produselor grevate de taxe fiscale ridicate și specifice pe teritoriul celeilalte părți contractante.”

## III — Istoricul cauzei

A — *Situația de fapt*

14. La cererea întreprinderii Cumberland Ltd, Nordspedizionieri di Danielis Livio & C., constituită de comisionari în vamă, cu sediul în Trieste (Italia), a efectuat trei declarații de tranzit comunitar extern succesive la biroul vamal din Fernetti (Italia) pentru expedierea de cartoane de ambalaj achiziționate de la societatea slovenă Proexim Export-Import, destinate să fie transportate cu camionul în Spania.

14 — Convention entre la Belgique, la République fédérale d'Allemagne, la France, la République italienne, le Luxembourg et les Pays-Bas, pour l'assistance mutuelle entre les administrations douanières respectives, încheiată la Roma, la 7 septembrie 1967, ce poate fi consultată în Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 1968, nr. 172.

15. Documentele vamale în cauză menționau 1 400 de colete în greutate totală de 12 620 de kilograme, la 30 octombrie 1991, 1 210 colete în greutate totală de 12 510 kilograme, la 5 noiembrie 1991, și 1 500 de pachete în greutate totală de 12 842 de kilograme, la 16 noiembrie 1991.

16. După îndeplinirea formalităților vamale pentru al treilea transport, camionul a fost autorizat să își continue drumul. La puțin timp, directorul vămii din Fernetti a solicitat gărzii financiare locale să inspecteze încărcătura camionului. Camionul, care deja depășise zona vamală, a fost urmărit și oprit de către garda financiară la o distanță de câțiva kilometri de la frontieră. Acesta a fost înapoiat sub escortă la postul vamal din Fernetti pentru inspectare. Inspecția a scos la iveală că respectivele cartoane de ambalaj nu erau goale, după cum se preciza în declarația de tranzit, ci conțineau 8 190 de kilograme de țigări de origine extracomunitară, repartizate în 819 colete. Șoferul camionului, domnul C., a fost reținut, iar camionul împreună cu încărcătura au fost puse sub sechestru, alături de documentele găsite în posesia șoferului.

17. Ancheta efectuată de autoritățile vamale italiene în colaborare cu autoritățile slovene a permis stabilirea faptului că domnul C. participase la alte trei operațiuni similare de contrabandă cu țigări prin utilizarea declarațiilor de tranzit din 30 octombrie și din 5 noiembrie 1991 întocmite de Nordspedizionieri, precum și a unei declarații depuse la 16 septembrie 1991 de societatea Centralsped Srl.

18. Transporturile din 30 octombrie și din 5 noiembrie 1991 au revelat diferența între declarația făcută în fața autorităților vamale slovene, referitoare în principal la încărcături de tutun manufacturat, și declarațiile făcute în fața biroului vamal din Fernetti, care indicau cutii de ambalaj. Totodată, s-a dovedit că, după încheierea formalităților vamale la vama din Fernetti, camionul și-a continuat drumul către o destinație diferită de cea care figura în declarațiile vamale, mărfurile fiind descărcate pe ascuns în Italia.

19. În cadrul cercetărilor efectuate, autoritățile italiene au descoperit un antrepozit situat la Bareggio (Italia), cuprinzând mărfurile importate ilegal, în cadrul căruia au confiscat, în cadrul unei percheziții din 8 aprilie 1992, 801 pachete (8 010 kilograme de țigări).

20. La 16 octombrie 1992, recurenții au primit de la serviciul încasări al biroului vamal principal din Trieste, în calitatea lor de obligat principal cât privește tranzitul comunitar pentru operațiunile din 30 octombrie și din 5 noiembrie 1991, o somație de plată

cu privire la suma de 2 501 239 200 de lire italiene (ITL) cu titlu de taxe, la care se adăugau dobânzi în valoare de 450 223 100 ITL, în temeiul datoriilor care grevau cele 1 700 de pachete de țigări străine manufacturate (în total 17 000 de kilograme), introduse și oferite spre consum în mod ilegal pe teritoriul vamal comunitar. Întrucât încărcătura din 16 noiembrie 1991 a fost confiscată de autoritățile vamale italiene înainte de a fi oferită spre consum, acestea nu au aplicat recurenților nicio taxă vamală asupra încărcăturii.

21. Recurenții au formulat opoziție la somația de plată în fața Tribunale civile e penale di Trieste (Judecătoria din Trieste), care a anulat somația atacată printr-o hotărâre din septembrie 1994. Prin Decizia din 5 septembrie 1996, Corte d'appello (Curtea de Apel) din aceeași localitate a reformat hotărârea amintită și a condamnat societatea Nordspedizionieri, precum și pe asociații acesteia, aceștia din urmă cu titlu subsidiar, dar în solidar între ei, la plata sumei de 2 951 462 300 ITL indicate în cuprinsul somației în litigiu. Prin Hotărârea din 26 ianuarie 1999, Corte suprema di cassazione (Curtea Supremă italiană) a respins recursul formulat de către recurenți împotriva deciziei pronunțate de Corte d'appello.

22. La 14 ianuarie 1994, judecătorul de instrucție al Tribunale civile e penale di Trieste a emis o ordonanță de clasare a urmăririi penale declanșate pentru contrabandă cu țigări împotriva domnului G. Baldi, asociat al societății Nordspedizionieri, autor al celor trei declarații de tranzit emise de către Nordspedizionieri ce fuseseră utilizate în cadrul operațiunilor de contrabandă în cauză.

23. În noiembrie 2000, Nordspedizionieri și alții au solicitat Comisiei remiterea taxelor vamale cerute de autoritățile vamale italiene [pentru o valoare totală de 497 589 687 ITL, echivalentul a 256 983,63 euro]. Această cerere a fost susținută de autoritățile italiene care, în luna iunie 2001, au depus la Comisie o cerere de remitere a taxelor vamale redactată în aceiași termeni.

24. La 28 iunie 2002, Comisia a respins cererea Republicii Italiene printr-o decizie (denumită în continuare „decizia atacată"), concluzionând că, în speță, nu exista nicio situație specială care să rezulte din circumstanțe care nu implică înșelăciune sau neglijență evidentă din partea Nordspedizionieri și alții, în sensul articolului 13 din Regulamentul nr. 1430/79, și că, prin urmare, remiterea drepturilor de import în cuantumul menționat nu se justifica.

25. La 30 octombrie 2002, Nordspedizionieri și domnii Danielis și D'Alessandro au formulat o acțiune în anulare împotriva deciziei Comisiei în fața Tribunalului de Primă Instanță.

B — *Hotărârea atacată*

26. Principala solicitare a recurenților privea anularea deciziei atacate și remiterea taxelor de import și se întemeia pe două motive, mai precis primul pe o serie de erori materiale, iar cel de al doilea pe existența unei situații speciale rezultate din circumstanțe care nu implică înșelăciune sau neglijență evidentă în sensul articolului 13 din Regulamentul nr. 1430/79.

27. Tribunalul nu a admis niciunul dintre aceste motive.

28. Acesta a respins primul motiv [15] considerând că actul atacat nu era afectat de nicio eroare, contrar celor susținute de recurenți, în opinia cărora Comisia denaturase faptele indicând la considerentul (4) al deciziei atacate că verificarea operațiunii din 16 noiembrie avusese loc în cadrul zonei vamale din Fernetti. Potrivit recurenților, această afirmație era contrară realității, dat fiind că Garda Financiară verificase camionul după încheierea formalităților vamale.

29. În plus, în cadrul aceluiași motiv, Tribunalul a înlăturat ca inadmisibil motivul întemeiat pe caracterul greșit al sumei care făcea obiectul cererii de remitere [16], pentru motivul că revenea exclusiv autorităților naționale competența de a calcula această valoare.

30. În ceea ce privește întrunirea celor două condiții vizate la articolul 13 din Regulamentul nr. 1430/79, recurenții susțineau [17], în primul rând, că fuseseră victimele unei fraude ce depășea riscurile comerciale inerente activității profesionale proprii, în al doilea rând, pasivitatea deliberată de care au dat dovadă autoritățile italiene, care au permis comiterea unor operațiuni ilicite în vederea neutralizării rețelei de traficanți, în al treilea rând, neîndeplinirea de către autoritățile vamale a obligațiilor acestora de control al operațiunilor vamale, în al patrulea rând, imposibilitatea recurenților de a supraveghea operațiunile de transport și, în al cincilea rând, neluarea în calcul a tuturor intereselor aflate în joc în cadrul deciziei atacate.

31. În pofida tuturor acestora, Tribunalul a respins, pe rând, toate argumentele invocate, pentru lipsă de probe (primul și al treilea argument) sau ca nefondate (al doilea, al patrulea și al cincilea argument).

15 — Punctele 27-30 din hotărârea atacată.

16 — Punctele 31-39.

17 — Punctele 43-89.

32. În cadrul prezentului recurs, teza potrivit căreia autoritățile naționale nu și-ar fi îndeplinit obligația de a inspecta mărfurile la frontieră în aplicarea Acordului de la Belgrad capătă o importanță aparte, deoarece Tribunalul a concluzionat că tratatul respectiv nu impunea autorităților vamale slovene să informeze de îndată autoritățile italiene cu privire la toate transporturile de tutun ce ieșeau de pe teritoriul sloven cu destinația Italia [18].

33. Tribunalul a considerat că acordul se limita la a institui o asistență reciprocă și o colaborare strânsă între cele două administrații, exercitarea unei supravegheri speciale asupra circulației mărfurilor și a mijloacelor de transport semnalate ca reprezentând un trafic ilicit important, precum și schimbul de informații, în special cu privire la categoriile de mărfuri ce constituiau obiectul unor infracțiuni vamale.

34. Neconstatând existența niciunei situații speciale, Tribunalul nu a efectuat examinarea celei de a doua condiții, privitoare la lipsa înșelăciunii sau a neglijenței evidente [19], și a respins acțiunea.

18 — Punctul 79.
19 — Punctele 90-96.

## IV — Procedura în fața Curții și solicitările părților

35. Recursul formulat de Nordspedizionieri și alții a fost înregistrat la Grefa Curții la 11 februarie 2005. Comisia a depus memoriul în apărare la 19 aprilie 2005. Memoriile în replică și în duplică au fost depuse la 22 septembrie și, respectiv, la 8 noiembrie 2005.

36. Recurenții din cadrul prezentului recurs au solicitat Curții:

— anularea hotărârii Tribunalului de Primă Instanță ce face obiectul prezentului recurs;

— anularea Deciziei (REM 14/01) a Comisiei din 28 iunie 2002, prin intermediul căreia a fost respinsă solicitarea Republicii Italiene de remitere a taxelor de import în valoare de 256 983,63 euro și de recunoaștere a existenței unor circumstanțe deosebite care nu implică înșelăciune sau neglijență;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

37. În schimb, Comisia a solicitat Curții:

— respingerea în totalitate a recursului declarat de Nordspedizioneri și alții;

— obligarea recurenților la suportarea propriilor cheltuieli de judecată, precum și a celor efectuate de Comisie, atât în cursul procedurii în primă instanță, cât și în recurs.

38. În cadrul ședinței din 30 noiembrie 2006, reprezentanții fiecăreia dintre părți și-au reiterat pozițiile și solicitările.

## V — Analiza motivelor de recurs

39. În susținerea recursului, Nordspedizionieri și alții propun patru motive, invocând încălcarea articolului 36 alineatul (3) din Regulamentul nr. 222/77, denaturarea faptelor drept cauză de nulitate datorită lipsei motivării hotărârii atacate, în aplicarea articolului 81 penultima teză din Regulamentul de procedură al Tribunalului [20], încălcarea articolului 13 din Regulamentul nr. 1430/79, precum și lipsa înșelăciunii sau a neglijenței în sensul acestei dispoziții.

40. Comisia a pus concluzii în sensul inadmisibilității primului motiv și, în mod implicit, a celui de al doilea. Este, prin urmare, necesar să se examineze aceste argumente.

### A — *Cu privire la admisibilitatea anumitor motive*

#### 1. Admisibilitatea primului motiv de recurs

41. Făcând trimitere la articolul 36 alineatul (3) din Regulamentul nr. 222/77, recurenții contestă datoria vamală, în lipsa unei condiții esențiale pentru nașterea acesteia, mai precis notificarea imediată a obligatului principal și cel târziu înainte de expirarea celei de a unsprezecea luni de la data înregistrării declarației de tranzit comunitar, deoarece biroului vamal de destinație nu i-a fost prezentată o astfel de trimitere.

20 — Regulamentul de procedură al Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 2 mai 1991 (JO L 136, p. 1, rectificare în JO L 317, p. 34, cu modificările din JO L 298, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 10, p. 3).

42. În susținerea tezei propuse, aceștia citează jurisprudența Curții referitoare la dispoziția în cauză, care nu autorizează statul membru de care depinde biroul vamal de plecare să perceapă taxele de import decât în cazul în care acesta a informat obligatul principal că dispune de un termen de trei luni pentru a prezenta dovada locului concret unde a fost comisă infracțiunea sau încălcarea, ceea ce nu a avut loc în termenul menționat [21].

43. Comisia își întemeiază poziția privind inadmisibilitatea motivului pe faptul că acesta nu a fost invocat nici în cursul etapei administrative prealabile, cu ocazia procedurii prin care se urmărea obținerea remiterii taxelor vamale, nici în fața Tribunalului și, în orice caz, dat fiind că are în vedere acte juridice ale unor autorități vamale naționale însărcinate exclusiv cu aplicarea dreptului vamal comunitar, această obiecție ar fi trebuit ridicată în fața instanțelor naționale.

44. Cu toate acestea, nu pare a fi vorba despre un motiv nou, deoarece, în memoriul în replică depus, Nordspedizioneri și alții arată că Tribunalul ar fi putut examina din oficiu această cauză de nulitate a somației de plată emise de către biroul vamal din Fernetti, argument care, în mod logic, poate fi invocat pentru prima oară numai în fața Curții.

21 — Hotărârea din 21 octombrie 1999, Lensing & Brockhausen (C-233/98, Rec., p. I-7349, punctul 31).

45. În plus, din cadrul hotărârii atacate rezultă că, în primă instanță, recurenții ar fi exprimat deja îndoieli asupra exactitudinii somației de plată și că, prin urmare, prin intermediul prezentului recurs, nu au făcut decât să modifice întinderea erorii pe care o impută calculului sumei reclamate și temeiul juridic [22]. Pe cale de consecință, din punct de vedere formal, obiectivul vizat de motiv rămâne neschimbat, chiar dacă se întemeiază pe argumente diferite.

46. În schimb, cât privește fondul, trebuie acceptat punctul de vedere al Comisiei referitor la necompetența instanțelor comunitare.

47. Astfel cum a fost semnalat de către Tribunal în cadrul hotărârii atacate [23], articolul 13 din Regulamentul nr. 1430/70 permite exclusiv ca, în anumite circumstanțe speciale și numai în lipsa înșelăciunii sau a neglijenței, anumiți operatori economici să fie exonerați de la plata taxelor vamale datorate, păstrând însă valabilitatea principiului însuși al exigibilității datoriei [24].

48. Reiese astfel că trebuie admise de către Curte numai motivele prin care se invocă

22 — Punctul 31 din hotărârea atacată.

23 — Punctul 33 din hotărâre.

24 — Hotărârea din 12 martie 1987, Cerealmangimi și Italgrani/Comisia (244/85 și 245/85, Rec., p. 1303, punctul 11), și Hotărârea din 6 iulie 1993, CT Control (Rotterdam) și JCT Benelux/Comisia (C-121/91 și C-122/91, Rec., p. I-3873, punctul 43).

circumstanţe speciale şi lipsa înşelăciunii sau a neglijenţei recurenţilor, nu însă şi motivele care pun sub semnul îndoielii legalitatea deciziilor autorităţilor naţionale competente în temeiul cărora li se solicită plata taxelor, aspect ce trebuie să fie soluţionat pe calea unei acţiuni formulate în faţa organului jurisdicţional naţional competent [25].

49. În pofida lipsei caracterului de noutate, posibilitatea ca Tribunalul să examineze din oficiu o prevedere pe care nu este competent să o aplice nu se înscrie în logica procesuală. De aici rezultă că primul motiv nu este întemeiat şi, aşadar, nu poate fi admis.

50. Mai mult, chiar admiţând că ar fi admisibil, acest motiv s-ar dovedi inoperant, deoarece în speţă nu a fost formulată nicio contestaţie cu privire la locul în care s-a produs infracţiunea sau încălcarea, astfel cum impune articolul 36 alineatul (3) din Regulamentul nr. 222/77. Nicio altă variantă nu este admisibilă, dat fiind că tranzitul comunitar al încărcăturii de tutun s-a efectuat în Italia, iar Republica Slovenia nu aparţinea Comunităţii la momentul producerii faptelor. Prin urmare, nu exista nicio îndoială cu privire la locul comiterii infracţiunii, condiţie indispensabilă aplicării acestei dispoziţii, iar în aceste condiţii, biroul vamal din Fernetti nu avea obligaţia să acorde recurenţilor un termen pentru prezentarea dovezii locului unde a avut loc încălcarea legii.

51. Rezumând, pe baza consideraţiilor ce precedă, concluzionăm că primul motiv este inadmisibil.

2. Cu privire la admisibilitatea celui de al doilea motiv de recurs

52. În opinia Nordspedizioneri şi alţii, Tribunalul a denaturat faptele la originea litigiului, înlăturând, la punctul 29 din hotărârea atacată, obiecţia potrivit căreia considerentul (4) al deciziei atacate conţinea o eroare materială în măsura în care semnala că biroul vamal din Fernetti ar fi solicitat Gărzii Financiare să efectueze verificarea încărcăturii corespunzătoare declaraţiei din 16 noiembrie 1991, în timp ce, în realitate, inspecţia fusese efectuată în afara zonei vamale, odată formalităţile vamale îndeplinite şi după ce camionul parcursese câţiva kilometri pe teritoriul italian.

53. Pentru a demonstra cronologia exactă a faptelor şi motivele care au condus cu adevărat la ordonarea verificării mărfurilor, recurenţii au prezentat o declaraţie scrisă

25 — Hotărârea CT Control (Rotterdam) şi JCT Benelux/Comisia, citată anterior (punctele 44 şi 45).

semnată de către domnul Vito Portale, director al biroului vamal din Fernetti la momentul faptelor. Prin aceste două elemente, denaturarea faptelor și mărturia amintită, recurenții pretind că prezintă o apreciere corectă a faptelor, în lumina căreia existența unei „situații speciale" în sensul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79 reiese cu claritate.

54. În opinia Comisiei, criticile redate la punctele anterioare sunt menite să obțină o nouă apreciere a circumstanțelor litigiului, instituția indicând, așadar, că, din acest motiv, argumentele, inclusiv declarația domnului Portale, sunt inadmisibile.

55. Raționamentul urmat de Comisie nu ni se pare convingător, părând simplist.

56. În primul rând, Curtea a admis [26] posibilitatea de a se respinge atât constatarea, cât și calificarea circumstanțelor litigiului în primă instanță, depășind cadrul propriei jurisprudențe inițiale [27].

57. În al doilea rând, în cazul în care, în cadrul unui recurs, se contestă fidelitatea redării faptelor sau aprecierea acestora, este necesar să se prezinte o evaluare alternativă, în caz contrar neputându-se nicicând invoca denaturarea faptelor sau a probelor.

58. Norspedizionieri și alții au formulat recurs în intenția de a înlocui aprecierea situației de fapt efectuate de către Tribunal cu privire la conținutul considerentului (4) al deciziei atacate cu propria evaluare, astfel cum am indicat la punctul 52 din prezentele concluzii. Pentru acest motiv, este necesar să se declare admisibilă această cerere și să se înlăture inadmisibilitatea invocată de către Comisie.

59. Cu toate acestea, este dificil de înțeles obiectivul urmărit de recurenți, deoarece, chiar admițând că faptele ar fi fost greșit redate, descrierea propusă de Nordspedizioneri și alții coincide perfect cu cea expusă la punctele 10-19 din hotărârea atacată și, mai concret, cu cele indicate la punctul 11 din hotărâre.

60. În aceste circumstanțe, motivul invocat de recurenți și mărturia domnului

26 — Hotărârea din 2 martie 1994, Hilti/Comisia (C-53/92 P, Rec., p. I-667, punctele 42 și 43).

27 — Hotărârea din 1 octombrie 1991, Vidrányi/Comisia (C-283/90 P, Rec., p. I-4339, punctul 12), menționată de Comisie în memoriul în răspuns.

Portale [28] se dovedesc superflue în măsura în care, propunând o versiune identică a faptelor, nu pun cu nimic sub semnul întrebării descrierea cuprinsă în hotărârea atacată.

61. Având în vedere aceste observaţii, al doilea motiv trebuie respins ca inoperant.

B — *Cu privire la al treilea motiv de recurs*

62. Recurenţii invocă în continuare încălcarea articolului 13 din Regulamentul nr. 1430/79, prin aceea că hotărârea atacată nu recunoaşte existenţa unei „situaţii speciale" în sensul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79. În schimb, Comisia solicită respingerea motivului ca nefondat.

63. Explicaţiile ample, complexe şi sinuoase furnizate în recurs şi răspunsurile nu mai puţin lungi ale intimatei ne obligă să definim obiectul reclamaţiei, pentru a putea apoi efectua examinarea pe fond.

1. Delimitarea motivului

64. Nordspedizionieri şi alţii îşi structurează motivul în jurul celor cinci afirmaţii formulate în faţa Tribunalului [29], mai precis calitatea acestora de victime ale unei fraude ce depăşea riscurile inerente activităţii comerciale proprii, pasivitatea deliberată a autorităţilor vamale italiene menită să permită comiterea de operaţiuni ilicite în vederea neutralizării reţelei de contrabandă, neîndeplinirea de către autorităţile naţionale de control a obligaţiilor ce le reveneau, imposibilitatea recurenţilor de a supraveghea operaţiunile de transport şi neluarea în calcul a intereselor în joc în cadrul deciziei atacate.

65. Dincolo de faptul că expunerea recurenţilor reia, în esenţă, raţionamentul

28 — Acest element de probă a dat naştere unei polemici atât în ceea ce priveşte admisibilitatea sa (Comisia recuzându-l ca tardiv), cât şi în ceea ce priveşte utilitatea sa. Este necesar să se respingă fără rezerve raţionamentul recurenţilor în ceea ce priveşte validitatea datei la care au prezentat pentru prima oară această probă în cadrul recursului, din cauza refuzului iniţial al fostului director al vămilor, întrucât Regulamentul de procedură al Tribunalului, care reglementează proba cu martori la articolul 68 şi următoarele, prevede modul în care trebuie soluţionate eventualele dificultăţi legate de citarea martorilor. Astfel, potrivit articolului 69 alineatul (1) din regulament, martorii sunt obligaţi să se prezinte la şedinţă sub pedeapsa amenzii, sancţiune care se aplică şi martorilor care, fără un motiv întemeiat, refuză să depună mărturie. Tribunalul nu este, prin urmare, lipsit de prerogative în materia constrângerii martorilor. În anumite cazuri, în plus, acesta poate efectua comisii rogatorii pentru audierea martorilor sau a experţilor. De aici rezultă că unicul obiectiv urmărit de prezentarea (tardivă) a acestui element este acela de a repara omisiunea regretabilă a recurenţilor în faţa primei instanţe. Pe scurt, astfel cum subliniază Comisia în cadrul memoriului în răspuns, cuprinsul declaraţiei scrise a domnului Portale confirmă versiunea Tribunalului şi este lipsită de interes major.

29 — Punctul 30 din prezentele concluzii.

formulat în primă instanță, acesta are ca scop să obțină o nouă apreciere a faptelor pentru care, în temeiul articolului 58 din statutul propriu, aceasta nu este competentă, trebuind, așadar, respinsă analiza efectuată asupra acestui punct.

66. Strategia urmărită este una evidentă, constând în prezentarea faptelor dintr-o perspectivă diferită față de cea avansată în primă instanță pentru a le face să pară similare circumstanțelor din cauza De Hann [30], în care Curtea a declarat că „în lipsa oricărei înșelăciuni sau neglijențe imputabile obligatului și în cazul în care acesta nu a fost informat despre desfășurarea investigației, necesitățile unei investigații atente de către autoritățile naționale pot constitui o situație specială în sensul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79, atât timp cât, în vederea bunului mers al investigației, împrejurarea că autoritățile au permis în mod deliberat să se comită infracțiuni și nereguli, apărând astfel o datorie vamală în sarcina obligatului principal, l-ar plasa pe acesta într-o situație excepțională prin raportare la alți operatori care exercită aceeași activitate” [31].

67. Prin urmare, odată eliminate aceste argumente în apărare datorită caracterului lor factual, unica afirmație ce trebuie examinată se referă la eroarea de drept pe care ar fi săvârșit-o Tribunalul în cadrul interpretării Acordului de la Belgrad, deoarece Nordspedizioneri și alții consideră că această posibilitate ar fi asimilabilă genului de neîndeplinire a obligațiilor admis de Hotărârea De Hann, citată anterior, pentru a justifica existența unei situații excepționale în sensul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79.

68. Cu toate acestea, natura acordului respectiv, un tratat bilateral între un stat membru (Republica Italiană) și o țară terță la data producerii faptelor (Republica Slovenia), obligă la examinarea unui aspect preliminar: acela al competenței Curții pentru interpretarea unor norme de acest tip, cu atât mai mult cu cât Tribunalul a omis să se pronunțe asupra acestui punct în hotărârea atacată. Răspunsul la această întrebare delicată va permite să se examineze în continuare dacă motivul este unul fondat.

2. Competența Curții pentru interpretarea Acordului de la Belgrad

a) Tratatele internaționale în fața Curții

69. Punctul de plecare rezidă în competențele atribuite prin articolul 220 CE,

30 — Hotărârea din 7 septembrie 1999 (C-61/98, Rec., p. I-5003).
31 — *Ibidem*, punctul 56.

în mod generic, Curţii, atunci când prevede că aceasta este însărcinată să asigure „[…] respectarea legii în interpretarea şi aplicarea prezentului tratat”.

70. Eventualele îndoieli cât priveşte întinderea atribuţiei de interpretare a tratatelor internaţionale care, prin natura lor, nu alcătuiesc în mod formal un tot unitar cu Tratatul CE, au fost îndepărtate prin Hotărârea Haegeman [32], privitoare la Acordul de asociere cu Grecia [33], care a arătat că acest tip de acorduri reprezintă acte adoptate de una dintre instituţii în aplicarea articolului 234 CE, indicând, pe cale de consecinţă, că dispoziţiile acestora formează parte integrantă a ordinii juridice comunitare cu începere de la data intrării lor în vigoare [34].

71. Dezbaterea a continuat, ajungând să includă şi domeniul acordurilor mixte, mai precis al acordurilor încheiate, date fiind competenţele legislative partajate, între Comunitate şi statele membre, pe de o parte, şi statele terţe, pe de altă parte, încheindu-se în favoarea criteriului competenţei.

72. Astfel se poate deduce, în primul rând, din Hotărârea Demirel [35], în cadrul căreia Curtea s-a considerat competentă deoarece acordurile de asociere acopereau toate materiile guvernate de Tratatul CE [36], poziţie confirmată, în al doilea rând, prin Hotărârea Hermès [37], în cadrul căreia Curtea s-a declarat competentă să se pronunţe cu privire la articolul 50 din Acordul TRIPs [38] întrucât atât Comunitatea, cât şi statele membre erau competente să semneze acest acord.

73. Această corelare a puterii de interpretare a Curţii cu puterea de acţiune a Comunităţii, confirmată prin Hotărârea Dior şi alţii [39], ne determină să verificăm în cauza de faţă dacă obiectul Acordului de la Belgrad este în prezent cuprins în cadrul vreunei competenţe anume a Comunităţii, ceea ce ar justifica rolul interpretativ al Curţii, sau dacă, în caz contrar, este necesar să cercetăm alte variante.

74. Suntem perfect conştienţi de diferenţele ce apar între cauzele în care au fost pronunţate hotărârile amintite la punctele precedente şi, mai cu seamă, de faptul că, în

32 — Hotărârea din 30 aprilie 1974 (181/73, Rec., p. 449). Confirmată ulterior prin Hotărârea din 5 februarie 1976, Bresciani (87/75, Rec., p. 129), privind interpretarea Convenţiei de la Yaoundé din 1963, prin Hotărârea din 24 noiembrie 1977, Razanatsimba (65/77, Rec., p. 2229), privind interpretarea Convenţiei de la Lomé, şi, mai recent, prin Hotărârea din 31 ianuarie 1991, Kziber (C-18/90, Rec., p. I-199), şi prin Hotărârea din 5 aprilie 1995, Krid (C-103/94, Rec., p. I-719), privind Acordurile de cooperare cu Maroc şi Algeria, precum şi prin Opinia 1/76, din 26 aprilie 1977 (Rec., p. 741, punctul 18).

33 — Acordul de înfiinţare a unei asocieri între Comunitatea Economică Europeană şi Grecia, aprobat prin Decizia 63/106/CEE a Consiliului din 25 septembrie 1961 (JO 26, p. 293).

34 — Hotărârea Haegeman, citată anterior (punctele 3-6).

35 — Hotărârea din 30 septembrie 1987 (12/86, Rec., p. 3719, punctul 9).

36 — Guvernele german şi al Regatului Unit puneau în mod deschis la îndoială competenţa Curţii de interpretare a dispoziţiilor privitoare la libera circulaţie a persoanelor din cadrul Acordului de asociere cu Turcia.

37 — Hotărârea din 16 iunie 1998 (C-53/96, Rec., p. I-3603 punctele 28 şi 29).

38 — Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală care au legătură cu comerţul, reprodus în anexa 1 C la Acordul de instituire a Organizaţiei Mondiale a Comerţului, aprobat în numele Comunităţii, pentru partea referitoare la domeniile de competenţa sa, prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 (JO L 336, p. 1, Ediţie specială, 11/vol. 10, p. 3).

39 — Hotărârea din 14 decembrie 2000 (C-300/98 şi C-392/98, p. I-11307, punctul 35 şi următoarele).

cauza de față, Acordul de la Belgrad nu a fost semnat de către Comunitate, ci de un stat membru și de un stat terț, precum și de faptul că litigiul a fost dedus Curții pe calea unei acțiuni directe, aflată în prezent în faza recursului, iar nu pe calea trimiterilor preliminare.

75. Deși aceste aspecte au o anumită influență asupra considerațiilor ce urmează, delimitarea domeniului competențelor naționale, comunitare sau partajate ar permite, în sine, fără a mai fi nevoie de alte argumente, să se admită sau, dimpotrivă, să se respingă motivul întemeiat pe teoria corelării competențelor. Prin urmare, este necesar să se examineze în mod aprofundat consecințele acesteia.

b) Competența comunitară în materie vamală: evoluție

76. În ceea ce privește domeniul de aplicare al Acordului de la Belgrad, redus la asistența administrativă reciprocă în materie de prevenire, cercetare și combatere a încălcărilor legislației vamale, ar fi inutilă orice analiză detaliată a repartizării competențelor în acest domeniu, încă de la originea acestora, în articolele 18-29 din Tratatul CE, articole în majoritate abrogate în prezent [40], până la intrarea în vigoare a Codului vamal comunitar în 1993.

77. Stadiul de integrare atins în domeniu a făcut ca gestionarea taxelor vamale și a taxelor cu efect echivalent, cu excepția măsurilor concrete de executare și de combatere a infracțiunilor, să iasă din sfera competențelor statelor membre [41]. Va fi, așadar, suficient să identificăm obiectul Acordului de la Belgrad pentru a evidenția dacă prerogativele naționale avute în vedere au urmat aceeași soartă sau au fost păstrate de titularii inițiali.

78. Am făcut deja trimitere la Convenția de la Roma [42] din 1967, care reglementa în amănunt comunicarea și modalitățile de cooperare între serviciile de informații și investigare în cadrul prevenirii și incriminării infracțiunilor și prezenta caracteristici similare celor ale acordului în discuție aici, convenție căreia i se reproșa, între deficiențele cele mai grave, faptul că era exclusă de la interpretarea de către Curte [43].

40 — În temeiul Tratatului de la Amsterdam, care nu a menținut în vigoare decât articolele 28 și 29 din Tratatul CEE (devenite articolele 26 CE și, respectiv, 27 CE). Eliminarea acestora ar răspunde unei nevoi de ordin tehnic mai curând decât politic, deoarece, în realitate, obiectivele urmărite de aceste dispoziții fuseseră în mare parte îndeplinite, iar aceste prevederi erau, prin urmare, perimate și lipsite de orice posibilitate de aplicare în viitor.

41 — Berr, C. J., *op. cit.*, p. 632.

42 — Punctul 10 din prezentele concluzii.

43 — Vaulont, N., *La Unión Aduanera de la Comunidad Económica Europea*, OPOCE, Luxemburg, 1981, p. 12.

79. Astfel, urmărind evoluţia acesteia, identificăm o informaţie semnificativă: în 1981 a fost adoptat Regulamentul (CEE) nr. 1468/81 [44], care, întemeindu-se pe articolul 308 CE, a „comunitarizat" anumite elemente esenţiale ale Convenţiei de la Roma din 1967. Operaţiunea de chirurgie juridică a constat în separarea elementelor strict funcţionale din punct de vedere vamal, mai exact asistenţa administrativă reciprocă, de nucleul sarcinilor exclusiv naţionale, în special dispoziţiile privitoare la asistenţa judiciară reciprocă în materie penală [45].

80. În acest mod, Convenţia de la Roma menţinea cooperarea judiciară în raza de acţiune a tratatelor comunitare, cooperare ce se regăseşte în prezent integrată în „cel de al treilea pilon"; în schimb, cooperarea interstatală în materie vamală era eliminată prin amputare.

81. Dată fiind natura dispoziţiei pe care se întemeia regulamentul citat anterior, mai precis articolul 308 CE, care atribuie Comunităţii competenţa în cazul apariţiei unor divergenţe între obiectivele urmărite şi puterile organelor proprii [46], suplinind astfel faptul că, prin tratat, instituţiilor nu le este acordat dreptul de acţiune [47], nu încape nicio îndoială că puterile conferite prin Regulamentul nr. 1468/81 [48], ce veneau să dezvolte lista „situaţiilor neprevăzute" [49], au caracter comunitar.

82. Deşi Acordul de la Belgrad era un tratat bilateral încheiat cu un stat terţ la data producerii faptelor, dat fiind cursul evenimentelor, acesta ar merita să fie calificat drept măsură de executare în temeiul unei competenţe comunitare, deoarece îşi pierduse caracterul internaţional în cursul procesului de extindere a competenţelor vamale europene.

83. Rezumând, prin aplicarea metodei corelării prerogativelor de interpretare ale Curţii cu competenţele comunitare, în condiţiile descrise anterior, putem deduce că cel puţin o parte importantă a Acordului de la Belgrad se înscrie în domeniul de competenţă al Uniunii.

44 — Regulamentul nr. 1468/81 al Consiliului din 19 mai 1981 privind asistenţa reciprocă între autorităţile administrative ale statelor membre şi cooperarea dintre acestea din urmă şi Comisie pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a legii în domeniile vamal şi agricol (JO L 144, p. 1).

45 — Penultimul considerent din expunerea de motive a Regulamentului nr. 1468/81.

46 — Rossi, M., „Artikel 308 EG-Vertrag", în Callies, C., şi Ruffert, M., *Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag*, ediţia a doua completată şi revizuită, Neuwied/Kriftel, 2002, p. 2538.

47 — Opinia 2/94 din 28 martie 1996 (Rec., p. I-1759, punctul 29).

48 — Înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 515/97 al Consiliului din 13 martie 1997 privind asistenţa reciprocă între autorităţile administrative ale statelor membre şi cooperarea dintre acestea şi Comisie în vederea asigurării aplicării corespunzătoare a legislaţiei din domeniile vamal şi agricol (JO L 82, p. 1, Ediţie specială, 02/vol. 10, p. 3).

49 — Astfel cum au fost denumite de Alonso Garcia, R. (în limba spaniolă „imprevistas"), în *Derecho Comunitario — Sistema constitucional y administrativo de la Comunidad europea*, Ed. Centro de Estudios Ramón Areces, SA, Madrid, 1994, p. 570.

84. În plus, această dezvoltare dinamică continuă, deoarece Convenția de la Roma din 1967 a fost înlocuită printr-o altă convenție în 1998 [50], care reglementează funcțiile ce revin statelor în domeniul cooperării în materie de justiție și afaceri interne, dobândind o relevanță deosebită articolul 26, prin care se acordă Curții competența de a statua cu privire la interpretarea acestei convenții, chiar dacă sub rezerva anumitor diferențe notabile cât privește procedura preliminară ordinară [51].

c) Caracteristicile distinctive în prezenta cauză

85. Pentru cei care, fie pentru că ar considera-o neadecvată în afara cadrului acordurilor mixte [52], fie datorită respectului reverențial pe care îl resimt pentru formalismul juridic, ar exprima rezerve cât privește aplicarea metodei corelării competențelor în cazul de față și nu ar putea concepe posibilitatea ca un tratat bilateral precum Acordul de la Belgrad să poată fi adaptat vicisitudinilor procesului de integrare europeană, este necesar să fie prezentate alte argumente cu nimic mai puțin convingătoare în acest sens.

86. În primul rând, Curtea s-a declarat competentă în privința interpretării unui tratat bilateral, străin de domeniul comunitar, chiar în condițiile în care susținuse inițial contrariul.

87. Astfel, în Hotărârea Vandeweghe și alții [53], Curtea s-a declarat competentă pentru a se pronunța cu titlu preliminar asupra interpretării articolului 2 din Al treilea acord complementar la Convenția generală privind asigurările sociale, încheiat la 7 decembrie 1957 între Regatul Belgiei și Republica Federală Germania, competență dedusă din efectul pe care interpretarea anumitor puncte din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 [54] îl producea asupra respectivului acord complementar [55].

88. În al doilea rând, în cadrul concluziilor prezentate în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Bresciani, citată anterior, avocatul general Trabucchi a subliniat că era necesar să se aplice pe cale incidentă o prevedere de drept internațional, precum Convenția

50 — Convenția cu privire la asistența reciprocă și cooperarea între administrațiile vamale, încheiată la 18 decembrie 1997 în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană (JO 1998, C 24, p. 1).

51 — Pentru precizări suplimentare, a se vedea raportul explicativ la convenția menționată la nota de subsol precedentă, aprobat de către Consiliu la 28 mai 1998 (JO C 189, p. 1).

52 — Cu privire la dificultățile întâmpinate în interpretarea în mod identic a tuturor acordurilor mixte, inclusiv diferitele categorii de acorduri mixte, sunt utile concluziile prezentate de avocatul general Tesauro în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Hermès, mai cu seamă punctul 18.

53 — Hotărârea din 27 noiembre 1973, Vandeweghe și alții (130/73, Rec., p. 1329).

54 — Regulamentul Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26).

55 — Hotărârea Vandeweghe și alții, citată anterior (punctul 3).

de la Yaoundé din 1963, pentru a se determina întinderea angajamentului asumat de un stat, în pofida tuturor îndoielilor privind competența Curții de a depăși cadrul simplelor exegeze și al contestării validității unui act comunitar [56].

89. Aceste două exemple ilustrează efortul necesar pentru a face astfel încât interesele activității judiciare să primeze asupra formalismului ortodox, permițând în acest mod integrarea la nivel european și la nivel național, fără a încălca vreo normă juridică și fără a pune în pericol echilibrul instituțional stabilit prin Tratatul CE.

90. Dacă, pentru completarea legislației comunitare, se admite că, în cadrul descris de articolul 234 CE, Curtea este competentă să interpreteze normele juridice în principiu străine de această ordine juridică, ar fi dificil să se nege această posibilitate în cazul de față, atât timp cât soluția ce trebuie pronunțată în recurs necesită interpretarea articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79, pe baza unui tratat bilateral, și nu pentru motivul că aprecierea acestei prevederi ar impune un astfel de auxiliar hermeneutic, ci pentru că înțelegerea corectă a Acordului de la Belgrad ar depinde de întrunirea, în prezenta cauză, a condițiilor de fapt cerute pentru aplicarea dispoziției respective în sensul jurisprudenței izvorâte din Hotărârea De Haan, citată anterior, în special de încălcarea unei obligații legale de către autoritățile slovene.

91. Prin urmare, acesta reprezintă o simplă activitate de completare a sistemului juridic, astfel încât interpretarea acordului nu dobândește caracter *erga omnes*, nedepășindu-și caracterul instrumental.

92. În contextul evidențiat, concluzionând în sensul lipsei de competență a Curții, s-ar ajunge, în ultimă instanță, la neîndeplinirea de către aceasta a obligațiilor ce îi revin, la o denegare de dreptate și la o situație incompatibilă cu funcțiile conferite acestei înalte instanțe comunitare, astfel cum sunt acestea definite la articolul 220 CE [57].

93. Având în vedere cele indicate cu privire la competența Curții de interpretare a Acordului de la Belgrad, unica variantă posibilă apare confirmarea acesteia, întrucât niciun alt argument nu este în măsură să o conteste.

56 — Concluziile prezentate de avocatul general Trabucchi în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Bresciani, citată anterior (punctul 4). În schimb, hotărârea nu abordează acest subiect.

57 — Simon, D., *Le Système juridique communautaire*, Presses Universitaires de France, ediția a doua, Paris, 1998, p. 332. A se vedea de asemenea Hotărârea din 12 iulie 1957, Algera și alții/Adunarea Comună (7/56, 3/57-7/57, Rec., p. 81).

3. Analiza motivului de recurs

94. În opinia Nordspedizionieri și alții, spiritul tratatului în discuție în cauză ar obliga autoritățile slovene să semnaleze biroului vamal din Fernetti orice transport de mărfuri „sensibile". Deoarece avea cunoștință despre toate deplasările camionului începând cu 30 octombrie 1991 și era la curent cu faptul că încărcătura conținea țigări, produse supuse în Italia unui regim fiscal special ridicat, poliția de frontieră slovenă ar fi trebuit să avertizeze cu privire la aceasta forțele de securitate italiene, conform articolului 4 din Acordul de la Belgrad.

95. Întrucât Republica Slovenia nu și-a îndeplinit această obligație, tutunul a intrat în mod ilegal pe teritoriul italian, cu prejudicierea comisionarilor în vamă care, în condițiile în care ar fi descoperit la timp existența activităților de contrabandă, nu ar fi trebuit să suporte taxele vamale aferente. Tribunalul a considerat că dispoziția respectivă nu impunea nicio obligație expresă de semnalare a mărfurilor, opinie pe care recurenții o consideră o eroare de drept.

96. Așadar, este necesar să se examineze dacă această interpretare era corectă, astfel cum susține Comisia în cadrul deciziei atacate.

97. Împărtășim opinia potrivit căreia încălcarea Acordului de la Belgrad este comparabilă cu neîndeplinirea obligațiilor recunoscută prin Hotărârea De Hann, citată anterior, ca justificare pentru existența unei situații excepționale în sensul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79, deoarece, în caz contrar, continuarea analizării motivului ar fi lipsită de sens.

98. Desigur, domeniul de aplicare al Acordului de la Belgrad pare, la o primă vedere, destul de clar în privința caracterului său obligatoriu. Acesta rezultă, spre exemplu, din scopul urmărit, și anume combaterea încălcărilor normelor vamale ale celor două state și în special prevenirea acestora (articolul 1 alineatul 1 din acord).

99. În plus, părțile contractante se angajează să pună în aplicare o „colaborare strânsă între birourile vamale de la frontiera comună" (articolul 1 alineatul 1), ceea ce indică o aplicare strictă a acestui acord.

100. Mai mult, articolul 4 din acordul menționat introduce o obligație de „supraveghere specială" cât privește anumite tipuri de persoane, de vehicule și de mărfuri (alineatul 1), cerință ce se transformă în „supraveghere

deosebită" în cazul „exportului produselor grevate de taxe fiscale ridicate şi specifice pe teritoriul celeilalte părţi contractante" (alineatul 2 al doilea paragraf).

101. Totuşi, forţa obligatorie a acestor dispoziţii scade atunci când se examinează limitele acordului, precum prioritatea acordată desfăşurării simple şi rapide a controalelor vamale [articolul 3 literele b) şi c) din Acordul de la Belgrad] şi atenuării obligaţiei de a respecta o supraveghere specială (articolul 4 alineatul 1 din acelaşi acord).

102. În acest context dobândeşte o importanţă aparte „supravegherea deosebită" a anumitor bunuri, ce trebuie pusă în aplicare exclusiv „la cerere[a celeilalte părţi contractante]" (articolul 4 alineatul 2 al doilea paragraf), fiind incluse aici, în orice caz, ţigările. Se poate, aşadar, deduce că autorităţile vamale slovene ar fi încălcat acordul numai în condiţiile în care statul italian ar fi solicitat, în orice mod, exercitarea acestei supravegheri de către reprezentanţii celeilalte părţi contractante.

103. Orice altă explicaţie ar fi lipsită de fundament, întrucât ar fi absurd ca un tratat internaţional să oblige un stat semnatar să verifice, în lipsa unor instrucţiuni prealabile, mărfurile ce fac obiectul unui tratament fiscal special pe teritoriul celuilalt stat contractant. O obligaţie de acest tip ar exceda în mod evident cadrului a ceea ce se poate aştepta în mod rezonabil printr-o cooperare loială în dreptul internaţional [58].

104. Prin urmare, Tribunalul nu a comis nicio eroare de drept atunci când a apreciat că Acordul de la Belgrad nu impunea autorităţilor vamale ale oricărui stat să semnaleze trecerea a unor mărfuri grevate, în ţara vecină, de taxe speciale şi ridicate.

105. Având în vedere consideraţiile care precedă, este necesar să se înlăture al treilea motiv invocat în susţinerea recursului.

C — *Cu privire la al patrulea motiv de recurs*

106. Obiecţia formulată de Nordspedizionieri şi alţii se bazează în acest caz pe lipsa motivării hotărârii atacate, deoarece Tribunalul nu ar fi examinat cea de a

58 — Circulara din 14 ianuarie 1985 publicată de Ministerul Finanţelor italian, la care au făcut trimitere părţile în cadrul şedinţei, nu cuprinde decât un număr redus de instrucţiuni tehnice privind detalierea Acordului de la Belgrad pentru uzul autorităţilor vamale italiene de la frontiera cu Slovenia, ceea ce nu pune sub semnul întrebării raţionamentul.

doua condiție cerută la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79, mai precis inexistența oricărei înșelăciuni sau neglijențe evidente, întrucât Tribunalul nu ar fi constatat existența unei situații deosebite [59], indispensabilă pentru acordarea remiterii taxelor vamale.

107. Ar fi însă ilogic să se pretindă analizarea condițiilor cerute de o dispoziție, atât timp cât acestea au caracter cumulativ. Atunci când examinează posibilitatea unei remiteri a datoriei vamale impuse unui comisionar în vamă, Tribunalul nu este obligat să redacteze un raport complet, cuprinzând toate condițiile întrunite în cauză, ci numai să aprecieze dacă sunt întrunite toate condițiile, deoarece, în lipsa fie și a uneia singure, logica juridică impune respingerea cererii, devenind astfel superfluă pronunțarea asupra celorlalte condiții.

108. Jurisprudența nu lasă loc niciunei îndoieli cât privește rolul instanțelor comunitare în cazul condițiilor cumulative precum, spre exemplu, în materia răspunderii extracontractuale a Comunității, în care admiterea unei acțiuni este condiționată de demonstrarea caracterului ilicit al comportamentului imputat instituțiilor comunitare, a realității prejudiciului cauzat și a raportului de cauzalitate dintre cele două, astfel încât, dacă fie și un singur element lipsește, acțiunea nu poate avea sorți de izbândă [60].

109. Modul de redactare a articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1430/79 impune întrunirea ambelor elemente enunțate, astfel încât Tribunalul nu a comis nicio eroare și nici nu se face vinovat de neîndeplinirea obligației de motivare prin neexaminarea îndeplinirii celei de a doua condiții și, prin urmare, al patrulea motiv trebuie respins ca vădit nefondat.

110. În lumina analizei motivelor invocate în susținerea recursului, în parte inadmisibile ori inoperante și în parte nefondate, se impune să propunem Curții respingerea recursului în întregime.

## VI — Cu privire la cheltuielile de judecată

111. În temeiul articolului 122 din Regulamentul de procedură, coroborat cu articolul 69 alineatul (2) din același regulament, aplicabile procedurii de recurs în temeiul

59 — Punctul 34 din prezentele concluzii.

60 — Hotărârea din 15 septembrie 1994, KYDEP/Consiliul și Comisia (C-146/91, Rec., p. I-4199 punctul 19), Hotărârea din 9 septembrie 1999, Lucaccioni/Comisia (C-257/98 P, Rec., p. I-5251, punctul 14), și Hotărârea din 14 octombrie 1999, Atlanta/Comunitatea Europeană (C-104/97 P, Rec., p. I-6983, punctul 65).

articolului 118 din regulament, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată. Dacă, astfel cum propunem, motivele invocate în susținerea recursului sunt respinse, recurenții trebuie să fie obligați la plata cheltuielilor de judecată efectuate în prezentul recurs.

112. Comisia a solicitat obligarea Nordspedizionieri și alții la plata cheltuielilor efectuate în primă instanță. Cu toate acestea, întrucât, prin hotărârea atacată, recurenții au fost deja obligați la plată, noua cerere formulată de către Comisie trebuie considerată a fi inoperantă.

## VII — Concluzie

113. Având în vedere observațiile care precedă, propunem Curții să respingă recursul formulat de Nordspedizionieri di Danielis Livio & C. Snc, de Livio Danielis și de Domenico D'Alessandro împotriva Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 14 decembrie 2004, pronunțată în cauza T-332/02, ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat, obligând recurenții la plata cheltuielilor de judecată efectuate în procedura de recurs.